

'Allianties sluiten heeft alleen zin als je elkaar versterkt'

In de rubriek 2Dingen spreekt Biobased Economy Magazine ieder kwartaal met twee bestuurders, ondernemers of onderzoekers die elk een expliciete mening hebben over een specifieke thema. Dit keer professor Frans Boekema van de Radboud Universiteit Nijmegen en Paul Bleumink, Managing Partner bij Buck Consultants International. Beiden gaan zij in op nationale samenwerking tussen de verschillende biobased hotspots die Nederland rijk is.

Professor doctor **Frans Boekema** is als Hoogleraar Economische Geografie verbonden aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Eerder gaf hij aan de Universiteit van Tilburg onderwijs en verrichtte hij onderzoek op het vakgebied Regionale Economie. Er zijn vele tientallen wetenschappelijke publicaties van zijn hand verschenen over onderwerpen uiteenlopend van citymarketing tot grensregio's, lokaal economisch beleid, technologie en innovatie. Boekema voert onderzoeks- en adviesopdrachten uit op het brede terrein van economische ontwikkelingsvraagstukken van gemeenten, regio's, provincies en landsdelen en heeft in die hoedanigheid jarenlang ervaring over regionale clusters die nationaal samenwerken.

Frans Boekema: 'Op de eerste plaats is het is begrijpelijk dat een groot aantal Nederlandse regio's zich op de biobased economy stort. Het is een duurzame ontwikkeling en ook de richting die wij met zijn allen op moeten. Voor overheidsinstellingen klinkt het snel goed als je een biobased economy aan het creëren bent. Als je echter goed naar sommige verhalen gaat luisteren, kun je daar af en toe door heen prikken. Er zijn een aantal Nederlandse regio's die het goed doen en een aantal regio's die vooral aan window dressing doen.'

Bio Base Europe – een samenwerkingsverband tussen Gent en Terneuzen – is wat mij betreft een goed voorbeeld waar de juiste clustering plaatsvindt. Er worden slimme koppelingen tussen bedrijven gemaakt waardoor ze beter met hun reststromen omgaan, zuiniger met energie zijn en als extraatje

nieuwe vormen van werkgelegenheid en bedrijvigheid creëren. Een dergelijke alliantie vergt coördinatie, afstemming en het voeren van goed beleid. Het is voor vele regio's een volledig nieuwe uitdaging. Anderzijds zijn er succesvolle voorbeelden uit andere sectoren. Ik denk bijvoorbeeld aan de maakindustrie waar in de driehoek Delft-Eindhoven-Twente intensief samengewerkt wordt. Tussen ondernemingen, maar ook met kennisinstellingen en overheden.

Een dergelijke onderlinge samenwerking is ook tussen de verschillende Nederlandse biobased regio's zeer hard nodig. Zo ben ik zelf betrokken geweest bij een matchmaking rond Biopark Terneuzen waarbij vertegenwoordigers van dit gebied een dag genetwerkt hebben met fruittelers uit de Betuwe en op de Floriade actie tuinbouwers uit Venlo. Tijdens het georganiseerde congres vond bijna vanzelfsprekend een uitwisseling van ervaring en kennis tussen de aanwezige regio's plaats. Die kun je zeer goed gebruiken om problemen waar je beiden voor staat aan te pakken.

Men moet in mijn optiek dus voortdurend zoeken naar samenwerking tussen overheden, onderwijs- en onderzoeksinstituten en ondernemers. Door krachten te bundelen ontstaat een win-winsituatie. Krachtenbundeling kan de biobased economy naar een volgend niveau brengen. Tegelijkertijd is samenwerking een zeer complexe problematiek. Simpele voorbeelden laten het eenvoudig ogen, maar het vergt behoorlijke wederzijdse investeringen wil het een succes worden.'

Paul Bleumink is managing partner bij Buck Consultants International. Dit Nijmeegse consultancybureau heeft in de regio's Zuidwest-Nederland, Noord-Nederland en Zuid-Holland bijdragen geleverd aan het opstellen van realistische roadmaps voor de totstandkoming van de biobased economy. Voor elke regio zijn plannen voor de komende jaren opgesteld, met daarin concrete projecten die bedrijven uitvoeren met ondersteuning van kennisinstellingen en cofinanciering door overheden. Voor de regio Zuidwest-Nederland – die samen met Vlaanderen en in de toekomst ook Zuid-Holland de Biobased Delta vormt – is Bleumink zelfs regiocoördinator en kwartiermaker.

Paul Bleumink: 'Vrijwel elke regio in Nederland is bezig plannen en projecten te ontwikkelen op het domein van de biobased economy. In mijn optiek moeten bedrijven te allen tijde de kar trekken. Zij geven de richting aan waarop kennisinstellingen en overheden kunnen anticiperen. Het goede is daarbij dat bedrijven, kennisinstellingen en overheden gezamenlijk hun ambities formuleren en tegelijkertijd ook concrete projecten oppakken om daadwerkelijk progressie te boeken.'

Een volgende stap is het creëren van samenwerking tussen de verschillende hotspots. Ik ben er van overtuigd dat samenwerking tussen de regio's tot een versnelling van de biobased transitie zal leiden. Ik wil wel de kanttekening maken dat de verschillende clusters een eigen "harde kern" moeten hebben van bedrijven die aan de projecten trekken. Als je namelijk te snel tussen regio's ideeën gaat uitwisselen, wordt de samenwerking te algemeen en voegt het geen waarde toe. Overigens is de noodzaak tot onderlinge samen-

werking tussen regio's ook groot omdat de middelen om naar de juiste oplossingen en toepassingen voor de biobased economy te zoeken steeds schaarser worden. Gezamenlijk kun je sneller en tegen minder kosten door het zoekproces heen. Samenwerking kan verder waardevol zijn omdat elke regio een ander accent legt en zodoende kruisbestuiving kan plaatsvinden.

De Biobased Delta is een voorbeeld van clustering waaruit blijkt dat zowel lands- als provinciegrenzen te slechten zijn. Zeeland en West-Brabant hebben zich verenigd met Vlaanderen en inmiddels wil zelfs Zuid-Holland – lees de grotere broer Rotterdam – aansluiten. Dat is een teken aan dat samenwerking mogelijk is. Anderzijds moet er wel op programmatisch en inhoudelijk niveau samengewerkt worden, anders zal nooit een sterk geheel ontstaan. Allianties sluiten heeft alleen zin als je elkaar versterkt. Overigens ben ik er geen voorstander van dat de Rijksoverheid samenwerking tussen de verschillende biobased regio's in Nederland gaat afdwingen via bijvoorbeeld de topsectoren. Het Rijk kan samenwerking wel stimuleren door hints te geven, maar het dient toch echt van binnenuit op gang te komen.

Ik heb er alle vertrouwen in dat dit zal gebeuren. De biobased economy ontwikkelt zich in een razendsnel tempo. Een paar jaar geleden wisten wij niet eens waar het over ging en nu doet iedereen er aan mee. Ik voorspel dat komend kalenderjaar – mede ingegeven door de bezuinigingen bij de overheden – per regio scherper gedefinieerd zal worden wat de sterktes zijn en waar men zich op concentreert. Als direct gevolg weten regio's dan ook beter met wie ze kunnen samenwerken.'

